

Herinneringen aan bescheiden fraters

Door Ed Schilders

Stellen we ons voor twee fraters. De een op een brommer op Sumatra, de ander die ergens in Tilburg de spade in de grond steekt om een boom te planten. Of een ander duo: een frater temidden van een groep communicantjes in de Noordhoek, en eentje omringd door feestvierende Kenyanen. Dan hebben we vier beschrijvingen van vier foto's uit het boek "Enigen uit velen". Dat boek is gisteren verschenen bij de Til-

burgse uitgeverij De Schaduw en vanaf vandaag verkrijgbaar in de boekhandel. Het bevat 22 portretten van fraters, en verschijnt ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de congregatie die bekend staat als "de fraters van Tilburg".

"Enigen uit velen" brengt ons weliswaar naar Sumatra en Kenya, en ook naar Curaçao, Suriname, en zelfs België, maar steeds komen we terug in Tilburg, de bakermat van de door bisschop Zwijsen gestichte congregatie, en de stad waarin het werk van de fraters misschien het meest intensief tastbaar en voelbaar geweest is. In Tilburg stond de Paterskerk, staat het fraterhuis, en staat nog steeds, al had het niet veel gescheeld, Huize Nazareth. Herinneringen in steen. Velen zullen daarnaast aan de fraters herinneringen van papier hebben. Het jeugdtijdschrift van weleer, "De Engelbewaarder", en de lesmethoden voor de lagere school als "Geef Acht!" (rekenen) en "De Meiboom" (lezen): ze werden door fraters gemaakt, en ze worden, ook al werden ze door geheel katholiek Nederland jarenlang gebruikt en gelezen, terecht met Tilburg vereenzelvigd.

Maar de meest levendige herinneringen zullen Tilburgers, en in dit geval vooral de Tilburgse heren van boven de 35 jaar, toch hebben aan de verschijningen van de fraters zelf, als onderwijzer of leraar, als bestuursleden en animators van verenigingen, of gewoon als markante verschijningen. Herinneringen in vlees en bloed.

De 22 geportretteerden in "Enigen uit velen" zijn ongetwijfeld gekozen uit een veelvoud van aantrekkelijke mogelijkheden. De keuze kenmerkt zich door verscheidenheid, waardoor mede een beeld ontstaat van de vele terreinen waarop de fraters hun werk hebben uitgeoefend. Behalve het onderwijs mag daarbij in het bijzonder gedacht worden aan het werk met de voorgedij-

jongens van Huize Nazareth, de zorg voor blinden en doven, en de missionering.

Daarnaast zijn een aantal fraters in de herinnering blijven voortleven door hun creatieve gaven: de amusementslektuur, de kinderboeken, als componist of beeldend kunstenaar. Het boek schenkt uiteraard ook aandacht aan de stichter, monseigneur Zwijsen, aan de eerste fraters, en aan de bekendste voorman, Superior De Beer.

Het zijn herinneringen in vlees en bloed

Maar de schrijvers van de portretten - onder wie een zestal fraters - en eindredacteur Joep Eijkens hebben gezinsgetracht de complete geschiedenis van de congregatie in beeld te brengen. Hun uitgangspunt is misschien nog het best samengevat als een evenwicht tussen de herinnering in het algemeen en de verdienste van de geportretteerde in het bijzonder.

Zo is er pater Patroclus, beter bekend als "de Siemer", wiens vele gaven samengevat kunnen worden onder de noemer vriendschap. Silvius, de joviale

Huize Nazareth, de bekende voorgedij-instelling van de fraters van Tilburg. Een van de geportretteerden in het boek is de toenmalige directeur frater Balduinus Schouten.

Repro: Van Eijndhoven

kenner van alles wat groeit en bloeit. Rombouts, de soms wat te strenge pedagoog wiens werk "De Meiboom" duizenden kinderen heeft leren lezen. En natuurlijk Andreas, de frater die uitblonk in godsvrucht.

De fraters komen in de portretten met grote regelmaat naar voren als kampioenen in bescheidenheid. Nu is bescheidenheid een loffelijke eigenschap, maar in dit geval mag toch gesteld worden dat de hardnekkigheid, en misschien ook de ijdelheid van de herinnering het terecht gewonnen hebben van die afkeer van persoonlijke aandacht. "Enigen uit velen" - zelfs in die titel klinkt de bescheidenheid - is een zeer mooie, soms ook ontroerende bijdrage aan de geschiedschrijving van Tilburg, op een manier die voor lezers het aangenaamst is: de aandacht rechtstreeks gericht op de mens. Mensen die niet meer onder ons zijn, maar wiens aanwezigheid ons ooit zozeer geboeid en verheugd heeft dat we weigeren hen te vergeten.

Enigen uit velen; onder redactie van Joep Eijkens. Uitgeverij De Schaduw, Tilburg. ISBN 90 5083 015 3. 152 pag., geïllustreerd. Prijs: f 24,50

Een mooie, soms ontroerende bijdrage

burgse uitgeverij De Schaduw en vanaf vandaag verkrijgbaar in de boekhandel. Het bevat 22 portretten van fraters, en verschijnt ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de congregatie die bekend staat als "de fraters van Tilburg".

"Enigen uit velen" brengt ons weliswaar naar Sumatra en Kenya, en ook naar Curaçao, Suriname, en zelfs België, maar steeds komen we terug in Tilburg, de bakermat van de door bisschop Zwijsen gestichte congregatie, en de stad waarin het werk van de fraters misschien